ОСНОВИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

І.С. Грицай
викладач
Національний технічний університет України «КПІ»

Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах повинна відбуватися таким чином, щоб стимулювати активну пізнавальну діяльність студентів і їх бажання досягати поставлених цілей. Задача викладача – створити найкращі умови для розвитку особистості студента шляхом розкриття його творчого потенціалу, формування впевненості у собі, зацікавлення до вивчення дисципліни, що в результаті посприяє інтенсивному засвоєнню матеріалу. Під час самостійної індивідуальної роботи студенти опрацьовують чимало інформації, що безпосередньо пов'язана з їх майбутньою спеціальністю, тому їх мотивація має бути достатньо міцною для досягнення поставлених цілей. Але багато чого залежить і від характеру самого завдання. Розуміння того, що це не просто навчальне завдання, а таке, що сформує їх професійну компетенцію у майбутньому, стимулює і мотивує до більш відповідального ставлення до навчального процесу.

Для того, щоб зробити процес навчання більш ефективним, враховуючи індивідуальні особливості кожного студента, існує технологія індивідуалізації навчання. Під індивідуалізацією розуміють особливу організацію навчального процесу в колективі групи, направлену на здійснення індивідуального підходу до кожного студента, що є основним принципом розвитку індивідуальності. В основі цього підходу лежить врахування індивідуальних особливостей кожного студента.

Індивідуалізація має на меті забезпечення виконання навчальних програм студентом, формування професійних вмінь і навичок, попередження неуспішності. Такий підхід дає викладачеві змогу пристосувати методи і темпи навчання, групувати навчальний матеріал відповідно до здібностей студента, контролювати навчальний процес і сприяти успішному засвоєнню матеріалу.

При навчанні іншомовного мовлення, процес індивідуалізації являє собою цілісну систему, що об'єднує наступні складові – цілі, види, прийоми і засоби індивідуалізації процесу навчання. Цілі можуть бути класифіковані як основні та допоміжні, але вони можуть бути досягнені лише шляхом реалізації наступних видів індивідуалізації навчання іноземній мові – розвиваючої, мотивуючої, формуючої та регулюючої. Ці види індивідуалізації базуються на психологічній структурі індивідуальності учня, що в свою чергу, складається з таких підструктур: соціального досвіду, біологічних властивостей, форм відображення, спрямованості [2].

Процес розвиваючої індивідуалізації базується на реальному рівні функціонування у студентів психічних процесів, особистісних якостях і їх розвитку. Такий тип індивідуалізації реалізується шляхом підбору і адаптації

вправ, спрямованих на розвиток психічних процесів і особистісних якостей студента.

Змістом мотивуючої індивідуалізації є врахування відмінностей у мотиваційній сфері оволодіння учнями іноземною мовою та цілеспрямоване формування в них внутрішніх мотивів оволодіння іноземною мовою. Способом реалізації є виконання учнями завдань, які відповідають їхнім інтересам та запитам.

У процесі формуючої індивідуалізації у студента виробляється індивідуальний стиль засвоєння іноземної мови з урахуванням особливостей його нервової системи і сформованого раніше стилю діяльності. Способом реалізації даного типу індивідуалізації є виконання навчальних завдань і вправ у режимах, які відповідають особливостям нервової системи учня та врахування учнем спеціальних рекомендацій щодо само формування індивідуального стилю діяльності.

Змістом регулюючої індивідуалізації є тимчасове спрощення і часткове варіювання навчальних завдань з іноземної мови для окремих студентів, а також ускладнення та розширення програмних вимог для добре підготовлених студентів і зацікавлених у вивченні іноземної мови. Такий вид індивідуалізації реалізується шляхом підбору і виконання студентами вправ, що відповідають їхньому рівню володіння мовою [1].

Вищеназвані види індивідуалізації слід реалізувати у навчальному процесі в комплексі, оскільки індивідуальні особливості людини мають формуватися комплексно.

Індивідуальний підхід до кожного студента дуже важливий в процесі навчання, адже він спрямований на розвиток кожного студента окремо та групи в цілому. Організація студентів у групи спрощує навчальний процес, адже пояснення матеріалу в групі вимагає менших затрат часу, а також сприяє систематичному засвоєнню знань та формуванню вмінь і навичок. Оскільки кожен студент є індивідуальністю з певними індивідуально-психологічними відмінностями, очевидним є те, що інформація засвоюється по-різному, тому саме індивідуалізація забезпечує індивідуальний підхід до кожного студента в межах групи. Знаючи індивідуальні особливості кожного студента, викладач може виявити відстаючих студентів та регулювати навчальний процес так, щоб слабші могли наздогнати сильніших, а сильніші не втрачали мотивації, але й не занадто випереджали своїх одногрупників у навчанні. Знаючи особливості індивідуального підходу до студентів, викладач може підбирати вправи та організовувати навчальний процес таким чином, щоб різнобічно розвивати кожного студента. Індивідуальний підхід допомагає “вирівняти” слабких та сильних студентів, без нього було б занадто сильне розшарування знань, слабкі студенти втратили б мотивацію, що у великій мірі знижувало б ефективність освіти взагалі.

Література:

1. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземної мови (схеми і таблиці): Навчальний посібник/ С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.
2. Платанов К. К. Структура и развитие личности/ К.К. Платанов. – М.: Наука, 1986. – 256 с.